

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3211/2018. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.730/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 2. Az indítványozó az egyedi ügy alperese volt. Az indítványozó házastársa 2008. augusztus 18-án üdülőhasználati szerződést kötött egy korlátolt felelősségű társasággal, amely jogosult volt a felperes jogelődjének tulajdonában álló apartmanokra nézve üdülőhasználati szerződéseket kötni magánszemélyekkel. Ennek értelmében az indítványozó házastársa megszerezte a szerződés tárgyát képező apartman időben osztott használati jogát minden év 37. hetére, ennek fejében üdülőhasználati díj fizetésére volt köteles. A megállapodás 2009. január 1-jétől számítva 99 évig áll fenn. Az indítványozó házastársa 2010. január 15-én elhunyt, az üdülőhasználati jog az indítványozó, valamint két gyermeke nevére átvezetésre került. Az indítványozó és két gyermeke 2011. június 10-én új, a korábbival egyező tartalmú üdülőhasználati szerződést írtak alá. Az üdülőhasználati jog jogosultjai 2015-ben és 2016-ban nem fizettek üdülőhasználati díjat, ezért a felperes fizetési meghagyás kibocsátását kezdeményezte, amellyel szemben az indítványozó ellentmondással élt, ezért az eljárás perré alakult.
- [3] 3. A felperes keresetében a 2015., valamint a 2016. évre szóló üdülőhasználati díj – mindkét évben 75 253 Ft –, valamint azoknak a fizetési határidő lejártát követő naptól – a tárgyév február 1-jétől – számított évi 20% kamatának megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Az indítványozó érvénytelenségi kifogással élt, és azzal érvelt, hogy a 2011. évi szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) rendelkezései alapján semmis, méghozzá a következő okokból: jogszabályba ütközik, illetve jogszabály megkerülésével kötötték, mert tulajdonosi részjogosítványait korlátozza, színlelt, lehetetlen szolgáltatásra irányul, a jó erkölcsbe ütközik, továbbá tisztességtelen általános szerződési feltételt tartalmaz.
- [4] 4. Az első fokon eljáró Keszthelyi Járásbíróság helyt adott a felperes keresetének, az indítványozót pedig ennek megfelelően marasztalta. Az indítványozó érvénytelenségi kifogását a következők szerint utasította el. A bírói gyakorlat szerint a szerződés csak akkor tekinthető színleltnek, ha a színlelés az ügyleti akaratot érinti és valamennyi fél részéről fennáll. Az egyedi ügyben érintett szerződésből azonban egyértelműen megállapítható a szerződési szándék, annak színlelt volta ezért nem állapítható meg. Az üdülőhasználati jog mint vagyoni értékű jog piaci forgalomban átruházható, ezt a szerződés nem korlátozza – leszámítva azt, hogy az üdülőhasználati jog átruházásával a szerződéskötéssel egyidejűleg megvásárolt értékesítői részvényeket is át kell ruházni –, ezért nem merül fel a jogszabályba ütközés. A 99 éves időtartam nem jelent lehetetlen szolgáltatást, mert az üdülőhasználati jog átruházható és örökölhető, az apartman pedig a rendeltetésének megfelelő élettartamú épület. A szerződés nem sért olyan erkölcsi normát, ami a polgári jog szerinti jó erkölcs fogalmába tartozna. A 2011-ben aláírt szerződés vonatkozásában nem merül fel a tisztességtelen szerződési feltétel, ugyanis az indítványozó és gyermekei nem e szerződés által szereztek meg az üdülőhasználati jogot, annak megkötésére nem is volt szükség, hiszen az üdülőhasználati jog tartalmát a 2008-as szerződés határozta meg.
- [5] 5. Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélet ellen. A másodfokon eljáró Zalaegerszegi Törvényszék a Keszthelyi Járásbíróság ítéletét az eljárás megindításakor hatályban volt, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 254. § (3) bekezdése alapján, helyes indokainál fogva hagyta helyben. A jogerős ítéletben mindössze arra tett külön utalást, hogy – a fellebbezésben előadottakkal szemben – az elsőfokú bíróság nem volt köteles megadni a bizonyítási teherrel kapcsolatos, a régi Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást, mert a kisértékű perekben a fél bizonyítási indítványait legkésőbb az első

tárgyalási napon terjesztheti elő, azonban a felek – így az indítványozó – képviselői a 2017. március 21-én – többszöri elnapolást követően – megtartott tárgyaláson nem jelentek meg.

- [6] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseinek, I. cikk (1)–(3) bekezdéseinek, XV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állítja, és a Zalaegerszegi Törvényszék ítéletének megsemmisítését kéri.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a Zalaegerszegi Törvényszék ítéletének indokolása jogilag téves és hiányos. Fellebbezésében az elsőfokú ítélet iratellenességét állította, kifogásolta a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatás elmaradását, továbbá részletes jogi indokolást adott elő álláspontjának alátámasztására, azonban a Zalaegerszegi Törvényszék nem foglalkozott ezekkel az érvekkel. A régi Pp. 254. § (3) bekezdése nem mentesíti a bíróságokat attól, hogy a fellebbezés lényegét képező jogszabályértelmezéssel kapcsolatos saját álláspontjukat kifejtsek. A Zalaegerszegi Törvényszék e mulasztása az Alaptörvény sérelmét eredményezte.
- [8] Az indítványozó ezt követően részletesen – elsősorban a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatra támaszkodva – ismerteti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak az Alkotmánybíróság által kialakított tartalmát. Utána a Gazdasági Versenyhivatal gyakorlata alapján bemutatja az időben osztott üdülőhasználati jog lényegét, és ennek fényében kifogásolja, hogy mint fogyasztó nem tud szabadulni a szerződésből, a régi Ptk. ugyanis nem ad lehetőséget a felmondásra. Az, hogy a szerződés valamely távoli időpontra szólóan határozza meg a tartós jogviszony időtartamát, a jogalkotói akarat megkerülése. A panasz zárásaként az indítványozó idézi az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdéseinek, I. cikk (1)–(3) bekezdésének, és XV. cikk (1) bekezdésének szövegét.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem követelményének teljesüléséhez szükséges feltételeket az Abtv. 52. § (1b) bekezdése tartalmazza. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerint az indítványban foglalt kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítvány idézi ugyan az Alaptörvény R) cikk (1)–(2) bekezdését, I. cikk (1)–(3) bekezdését, valamint XV. cikk (1) bekezdését, azt azonban nem fejti ki, hogy az Alaptörvénynek ezek az előírásai hogyan és miért sérültek az egyedi ügy folyamán.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, és a sérelem megvalósulását abban látta, hogy a Zalaegerszegi Törvényszék nem tett eleget indokolási kötelezettségének, mert nem vette figyelembe az indítványozó által helyesnek talált jogi álláspontot. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének részét képező indokolt bírói döntéshez való jog tartalmát kifejtve azt az alkotmányos követelményt támasztotta a bíróságokkal szemben, hogy azok „a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be”, fenntartva, hogy az egyedi ügy összes körülményének függvénye, mikor kellően részletes az indokolás. Ez egyfelől nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné, az azonban feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossgal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indokolásában is adjon számot {lásd mindehhez: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak és így az arra alapított alkotmányjogi panaszok nyomán történő alkotmányossági vizsgálatnak korlátját jelenti, hogy az Alkotmánybíróság nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.

[13] A régi Pp. 254. § (3) bekezdésének második mondata értelmében ha a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet indokai alapján hagyja helyben, a másodfokú ítélet indokolásában csupán erre a körülményre kell utalnia. Ennek megfelelően járt el a Zalaegerszegi Törvényszék a jelen ügyben támadott jogerős ítélet meghozatalakor. Az indítvány lényegében a peres eljárásra irányadó törvényhely alkalmazását kifogásolja, azonban ezzel összefüggésben nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az Alkotmánybíróság a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátjaként nevesíti az indokolási kötelezettséget, ennek értelmében a bíróságnak a döntése indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A Zalaegerszegi Törvényszék ennek megfelelően járt el, amikor a régi Pp. 254. § (3) bekezdése szerint hozta meg a jogerős döntését. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a másodfokú bíróság ilyenkor nem elmulasztja az indokolási kötelezettségét, hanem az elsőfokú döntésben foglalt indokokkal való egyetértését fejezi ki azok megismétlése nélkül. A jelen alkotmányjogi panasz ügyben rendelkezésre álló dokumentumok a támadott ítélet vonatkozásában nem vetnek fel olyan, az Abtv. 29. §-a szerinti alaptörvény-ellenességet, amely indokolná az alkotmányjogi panasz befogadását és érdemi elbírálását.

[14] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek miatt az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. június 5.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/408/2018.

